

Ulrika Holgersson & Jens Rydström

Så föddes Øresundsnätverket för kønshistorisk forskning

SLUMP ELLER TIDSTYPISK HISTORIA?

Idén till Øresundsnätverket för kønshistorisk forskning föddes paradoxalt nog i Stockholm. Monika Edgren och Ulrika Holgersson deltog i en paneldebatt om den genushistoriska forskningens ställning i de nordiska historiska tidskrifterna och Jens Rydström satt i publiken. Efter debatten pratade vi om att det var märkligt att vi sågs så sällan, trots att vi alla arbetade i Lund och Malmö. Där och då – när det gick upp för oss att tre personer som alla brann för den genushistoriska forskningens framtid, satt isolerade i samma region och suckade uppgivet över genushistoriens tynande tillvaro – bestämde vi oss för att något måste göras. Ironiskt, tänkte vi i efterhand, att slumpen skulle föra oss sextio mil bort till Sveriges huvudstad innan vi lyckades fatta det.

När vi möttes hemma i Skåne och började diskutera saken stod det ganska snart klart för oss att vi inte var ensamma om vår isolering. Jens hade sett samma tendenser i Danmark, där han deltagit i en utredning om könsforskningens organisation. Det var inte egentligen det att det saknades genushistoriker på lokal eller nationell nivå eller för den delen i ett nordiskt sammanhang; de flesta av oss var bara för utspridda för att kunna forma en stark miljö på ett och samma lärosäte. De genushistoriska specialseminarierna tycktes drunkna i den massiva floden av andra seminarier och föredrag, en allmän trend som gjort att publiken vid varje tillfälle blev mer och mer uttunnad. Den svenska nationella organisationen för genushistoriker, SKOGH, hade dessutom bara konferenser en gång om året och de Nordiska kvinno- och kønshistoriska konferenserna höll på att gå i stå, eftersom enbart Sverige och Finland hade tillräckliga resurser att bjuda in

de övriga länderna. I såväl Danmark som Norge var den könshistoriska forskningen ifrågasatt, i det första fallet från inomvetenskapligt håll och i det andra genom den uppmärksammade TV-serien *Hjernevask* (Juel Madsen 2012; Eia & Ihle 2010).

Det var då vi bestämde oss för att förutsättningslöst bjuda in kollegor till Lunds universitet från de institutioner som låg inom rimligt reseavstånd från Öresundsbron för att bilda ett forskningsnätverk. Våra förväntningar på uppslutning var, så som vi var vana, lågt ställda och vi klurade därför på vad som skulle kunna göra det hela mer attraktivt. Dessutom hade vi snäva ekonomiska ramar; vi hade fått ett litet bidrag från Historiska institutionen, som egentligen inte räckte till mer än att bjuda deltagarna på middag. Det fick bli möte en fredag efter lunch och fest med champagne och Barbro Bergners berömda hemlagade buffé i Historiska institutionens personalrum. Om det var detta lockbete det hängde på den gången låter vi vara osagt, men kollegorna kom. Det visade sig dock vara svårt att hålla löftet om det mousserande vinet, på grund av universitetets stränga regler för subventionering av alkohol vid representation. Vi fick helt enkelt betala ur egen ficka för att kunna bjuda våra gäster. Det blev stor munterhet bland danskarna inför detta bevis på svenskarnas hopplösa tillknäpphet och sedan dess har saken dykt upp flera gånger i våra skåltal. Traditionsenligt tar vi alltid med oss en flaska mousserande över sundet för att markera hur det hela uppkom. Upplägget att göra kortare forskningspresentationer om en halvtimme var med efterföljande middag, har hur som helst visat sig vara en succé, som vi sedan dess aldrig har ändrat på. Danskarna bjöd in oss till ett nytt möte en ny fredag kommande termin och på den vägen är det. Slumpen har gjort att vi alltid möter våren i Danmark, medan träffarna i Sverige hålls i regn och rusk på hösten.

Vad är det då som varit framgångsrikt med vårt koncept? Att avsätta en eftermiddag i kalendern per termin har visat sig lättare än att springa från andra plikter ett par timmar då och då. Våra konferensers icke-hierarkiska upplägg har även gett deltagarna ett välbehövligt andrum och blivit ett tillfälle att hämta inspiration och energi. På våra träffar ges kandidater och professorer lika stort utrymme och fokus ligger på att väcka och visa intresse och ge uppmuntran snarare än på att bryta ner och konkurrera.

Vid det här laget har Øresundsnätverket för könshistorisk forskning ordnat tio minikonferenser med sammanlagt ett femtiotal presentationer. Två gånger per termin ger vi ut ett nyhetsbrev med information om ny litteratur, kurser och föreläsningar på båda sidor sundet. Och den första doktoranden som värvats till Lunds universitet tack vare nätverket, Bolette Frydendahl Larsen, är mer än halvvägs genom sitt avhandlingsarbete.

Vad hade då hänt om vi inte hade träffats den där dagen i Stockholm för fem år sedan? Det må ha varit en slump att idén till vårt nätverk föddes, att formerna uppstod spontant och utan närmare planering, men vi vill icke desto mindre tro att dess historia på sätt och vis också är typisk för vår tid. Vi lever, som bekant, i en era av politisk mobilisering, där flexibilitet, rak kommunikation över sociala medier och organisering

i nätverk spelar en stor roll. När gamla strukturer för meningsutbyten och samarbeten inte fungerar längre, kommer vi, förr eller senare, att hitta nya sätt att mötas på utifrån vår egen tids förutsättningar. Nu mer än någonsin måste vi dock vara beredda på att ständigt ompröva dem.

REFERENSER

Juel Madsen, Rikke 2012: ”Kønsforskningens status i et dansk faghistorisk felt”, *Scandia* vol. 78 nr 2

Eia, Harald & Ihle, Ole Martin 2010: *Hjernevask*, NRK. <https://www.youtube.com/watch?v=cVaTc15plVs>.

Hämtad 2015-10-08.

BILDMATERIAL

Illustration på sida 9 är fontänen ”Öresund” av den dansk-svenske skulptören Gerhard Henning, ett foto taget av användaren Jorchr på Wikimedia